

25 okt 2022 -01:00

Het vaccin tegen zona: doeltreffend maar te duur

Zona is een pijnlijke ziekte die veroorzaakt wordt door een reactivatie van het windpokkenvirus. In de meerderheid van de gevallen geneest zona spontaan binnen 2 à 4 weken. Maar er kunnen zich wel complicaties voordoen, zoals postherpetische neuralgie (10 à 20% van de gevallen van zona). Andere, mogelijk ernstigere, complicaties zijn zeldzamer. Zona komt meestal voor bij oudere mensen en bij mensen met een verzwakte immuniteit.

Sinds 2021 is er een nieuw vaccin (Shingrix®) op de Belgische markt. De Hoge Gezondheidsraad (HGR) adviseert om dit aan te bieden aan de bevolking vanaf 60 jaar en aan mensen ouder dan 16 jaar met een verzwakte immuniteit ... maar zij voegen toe dat men rekening dient te houden met de economische evaluatie alvorens een beslissing te nemen over terugbetaling. Dit vaccin is inderdaad erg duur: 170€ per dosis, en men heeft 2 dosissen nodig.

Het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) stelt hierbij zijn resultaten voor: de prijs van dit vaccin is te hoog in vergelijking met het voordeel dat ervan verwacht kan worden. Deze vaccinatie zou bij terugbetaling ongeveer 602 miljoen euro kosten in het eerste jaar, gevolgd door 23 miljoen euro per jaar daarna. Het is de vraag of dergelijke zware uitgaven te verantwoorden zijn voor een ziekte die relatief mild blijft voor de meeste mensen, zeker in een tijd van budgettaire beperkingen.

Zona is een ziekte die ons mogelijk allemaal aangaat, omdat ze veroorzaakt wordt door een reactivatie van het virus dat windpokken veroorzaakt, een meestal mild verlopende kinderziekte. Na het doormaken van windpokken blijft het virus slapend aanwezig in de zenuwknoop van een bepaalde zenuwwortel. Tientallen jaren later kan dit virus opnieuw actief worden en aanleiding geven tot zona. De kans op zona neemt toe met de leeftijd. Jaarlijks worden in België 48.000 gevallen vastgesteld, waarvan 70% bij mensen ouder dan 50 jaar. De ziekte komt ook vaker voor bij mensen met een verzwakte immuniteit, zoals bijvoorbeeld in het geval van een kankerbehandeling.

Zona en zijn complicaties

Zona is een huiduitslag, bestaande uit kleine blaasjes die lijken op windpokken, maar beperkt zijn tot een bandvormige zone aan één kant van het lichaam, die overeenkomt met het bezenuwingsgebied van de betrokken zenuwwortel (dermatoom). Dit gaat vaak gepaard met vrij hevige pijn ter hoogte van dit dermatoom en soms ook met koorts of griepachtige symptomen. De huiduitslag geneest meestal na 2 à 4 weken. Zona zou als een relatief milde ziekte beschouwd kunnen worden, moest ze geen aanleiding kunnen geven tot 'postherpetische neuralgie'¹, een ernstige pijn die maanden kan aanhouden. Dit komt voor bij 10 à 20% van de mensen die zona doormaakt. Er zijn ook andere, minder frequent voorkomende, maar mogelijk ernstige complicaties bekend, zoals meningitis. Uiteindelijk zijn zona en zijn complicaties verantwoordelijk voor gemiddeld 12 sterfgevallen per jaar. Ter vergelijking: jaarlijks overlijden tussen 250 en 350 mensen aan griep en ongeveer 440 mensen aan een infectie met pneumokokken, zoals blijkt uit vroegere evaluaties.

Een nieuw, doeltreffend vaccin ... maar duur

Een nieuw vaccin tegen zona (Shingrix®), geproduceerd door de firma GlaxoSmithKline (GSK), werd op de Belgische markt gebracht in 2021. Aan het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) werd gevraagd om zijn veiligheid en werkzaamheid te evalueren, alsook om zijn kosteneffectiviteit en budgettaire impact te berekenen, zodat het RIZIV zich kan uitspreken over een eventuele terugbetaling ervan. De onderzoekers hebben aangetoond dat het vaccin veilig en werkzaam is, tenminste gedurende de momenteel gekende duur van bescherming, namelijk 8 jaar. Aan de andere kant wijzen ze op een ernstig probleem: de prijs van het vaccin, die momenteel 170 euro per dosis bedraagt. Aangezien twee dosissen nodig zijn, kost vaccinatie 340€ in totaal.

Een relatief bescheiden gezondheidswinst

Op basis van de gegevens over veiligheid en werkzaamheid aangeleverd door het KCE, heeft de Hoge Gezondheidsraad (HGR) in augustus laatstleden een gunstig advies uitgebracht over het gebruik van het vaccin. Zij adviseren om de bevolking vanaf 60 jaar te vaccineren, evenals mensen met een verzwakte immuniteit vanaf 16 jaar. Zij voegen hieraan toe dat er rekening dient gehouden te worden met het rapport over kosteneffectiviteit en budgettaire impact, alvorens beslissingen te nemen over terugbetaling. Het zijn de resultaten van deze economische evaluatie die vandaag worden gepubliceerd. De onderzoekers van het KCE hebben berekend dat als men vandaag 10.000 personen van 60 jaar of ouder zou vaccineren, men in de komende jaren 77 gevallen van zona per jaar zou kunnen voorkomen, en 10 à 12 gevallen van postherpetische neuralgie. De gezondheidswinst is dus relatief beperkt. Anderzijds zou de door de HGR voorgestelde vaccinatiestrategie ongeveer 602 miljoen euro kosten in het eerste jaar, gevolgd door 23 miljoen per jaar. Het onvermijdelijke verdict luidt dan ook dat dit te duur is in vergelijking met de gezondheidsvoordelen die men kan verwachten.

Prijs aanzienlijk laten dalen

Opdat de strategie als kosteneffectief zou kunnen beschouwd worden, zou de prijs van het vaccin drastisch moeten zakken: van 170 € naar maximum 30€. Maar zelfs bij deze prijs zou de budgettaire impact van terugbetaling hoog blijven: ongeveer 152 miljoen euro in het eerste jaar, gevolgd door 6,5 miljoen euro per jaar daarna. Een andere mogelijkheid zou zijn om enkel de mensen met een verzwakte immuniteit te vaccineren, omdat bij hen het voordeel van vaccinatie groter zou zijn. Maar een terugbetaling aan de volle prijs van het vaccin zou het RIZIV nog steeds een initieel budget vergen van 180 miljoen euro (gevolgd door 780.000 euro per jaar). De vraag is of dergelijke zware uitgaven te verantwoorden zijn om een ziekte te voorkomen zoals zona, die toch relatief mild blijft voor de meeste mensen. De finale beslissing zal door het RIZIV en de politieke wereld genomen moeten worden.

-----
1 De medische term voor zona is herpes zoster, niet te verwarren met het herpes simplex virus dat herpes labialis (koortsblaasjes) of genitale herpes veroorzaakt

Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg
Administratief Centrum Kruidtuin, Doorbuilding (10e
verdieping)
Kruidtuinlaan 55
1000 Brussel
België
+32 2 287 33 88
<http://kce.fgov.be>

Gudrun Briat
Wetenschappelijke communicatie
+32 475 274 115
press@kce.fgov.be